

Yam proti Spojenému království, rozsudek ze dne 16. 1. 2020 - K podmínkám rozhodnutí o konání soudního řízení nebo jeho části neveřejně

Stěžovatel: Yam

Žalovaný stát: Spojené království

Číslo stížnosti: 31295/11

Datum: 16.01.2020

Článek Úmluvy: čl. 34
čl. 6 odst. 3 písm. d)

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: práva obhajoby, přezkum rozhodnutí o neveřejném jednání, rovnost zbraní, veřejné projednání

Český právní řád: čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
§ 200 a § 201 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 2

K podmínkám rozhodnutí o konání soudního řízení nebo jeho části neveřejně

Autorský komentář:

V předkládaném rozhodnutí se ESLP v rámci posuzování práva obviněného na spravedlivý proces především zabýval otázkou slučitelnosti konání soudního jednání v trestních věcech bez přítomnosti veřejnosti s požadavky vyplývajícími z čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy. Vymezil v něm podmínky, za nichž provedení soudního jednání (nebo jeho části) neveřejně nezakládá porušení práva na spravedlivý proces.

K tvrzení stěžovatele (obviněného), že provádění dokazování při vyloučení tisku a veřejnosti zapříčinilo nespravedlivost vůči němu vedeného trestního procesu a že tím došlo k ohrožení jeho práva na obhajobu, Soud v tomto kontextu konstatoval znění čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Podle tohoto ustanovení má každý právo na to, aby jeho záležitost byla projednána veřejně, přičemž tisk a veřejnost mohou být z legitimních důvodů v tomto ustanovení vyjmenovaných vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu, a to rozhodnutím soudu v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud to zvláštní okolnosti případu odůvodňují a veřejnost řízení by mohla být na újmu zájmům spravedlnosti. Součástí práva obviněného na spravedlivý proces (součástí jeho minimálních práv v trestním řízení) ve smyslu čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy je též právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných

podmínek, jako svědků proti sobě.

Soud zdůraznil, že pro posouzení rozhodnutí o neveřejném trestním řízení na základě testu přísné nezbytnosti je relevantní, zda důvody pro vyloučení veřejnosti jsou také vyváženy potřebou otevřenosti a poskytnutím dostatečného prostoru obhajobě v důkazním řízení, a tedy zda i při vyloučení veřejnosti je řízení jako celek spravedlivé.

V posuzované věci ESLP neshledal provedením řízení (jeho části) neveřejně porušení čl. 6 Úmluvy. V této souvislosti zejména zdůraznil, že rozhodnutí soudu o neveřejné části soudního jednání z důvodu národní bezpečnosti bylo na základě žádosti obviněného opakovaně podrobeno přezkumu nadřízenými soudy a jejich rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno. Navíc neveřejné jednání soudu bylo omezeno jen v nezbytném rozsahu i ve vztahu k uplatňované obhajobě obviněného. Proto nepřítomnost tisku a veřejnosti neměla vliv na postuláty spravedlivého procesu.

Vnitrostátní úprava v čl. 38 odst. 2 Listiny, ve shodě s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, zakotvuje právo každého, aby jeho věc byla projednána veřejně s tím, že veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Veřejnost soudního jednání jako prostředek veřejné kontroly výkonu trestní spravedlnosti jednak chrání účastníky řízení, jednak pomáhá udržovat důvěru v soudní rozhodování. Konkretizace tohoto ústavního požadavku je provedena zejména v ustanoveních § 199 a násl. trestního řádu. Podle § 199 odst. 1 trestního řádu platí, že hlavní líčení, jakožto nejdůležitější formu soudního jednání, koná soud zásadně veřejně. Totéž se vztahuje i na veřejné zasedání (viz § 238 trestního řádu).

Oproti znění Úmluvy zákonná úprava se výslovně nezmiňuje o vyloučení tisku, nýbrž používá jen obecný pojem „veřejnost“, což však pochopitelně zahrnuje i tisk, ostatní média a další blíže neurčený okruh osob, odlišných od subjektů trestního řízení.

K vyloučení veřejnosti zákon vyžaduje rozhodnutí soudu. Veřejnost lze vyloučit také jen pro část soudního jednání. Usnesení o vyloučení veřejnosti soud učiní teprve poté, co k zamýšlenému postupu zjistí stanovisko procesních stran (§ 200 odst. 3, § 12 odst. 6 trestního řádu). Své rozhodnutí veřejně vyhlásí, včetně jeho odůvodnění. Zákon také v § 200 odst. 1 vymezuje důvody vyloučení veřejnosti. Veřejnost může být vyloučena, jestliže by veřejné projednání věci ohrozilo utajované informace chráněné zvláštním zákonem, mravnost nebo nerušený průběh jednání, anebo bezpečnost nebo jiný důležitý zájem svědků. Vyloučení veřejnosti ze soudního jednání je třeba, a to i s ohledem na ESLP vyžadovaná kritéria přísné nezbytnosti, pokládat za subsidiární rozhodnutí, k němuž soud přistoupí jen tehdy, pokud nelze téhož účelu dosáhnout přijetím jiných opatření.

SKUTKOVÝ STAV

Dne 14. 6. 2006 byl policií pan A. C. nalezen v jeho domě mrtev, čemuž přecházelo upozornění policie bankou na podezřelou činnost na jeho bankovních účtech. Vše nasvědčovalo tomu, že byl zavražděn někdy po 8. 5. 2006, což bylo poslední datum, ke kterému bylo známo, že byl naživu. Bylo zjištěno, že na začátku května si oběť na policii stěžovala na krádeže doručované pošty. Dne 15. 6. 2006 pak poštovní doručovatel policii sdělil, že kolem poloviny května k němu přišel muž, který se představil jako synovec oběti a který se ho zeptal, zda má pro ni poštu. Odpověděl, že mu nebyl schopen doručit poštu, protože na přední dveře byly naskládány větve stromů. Následujícího dne byly větve odklizeny. Poštovní doručovatel se zúčastnil identifikačního řízení dne 4. 7. 2006 a po prohlédnutí fotografií uvedl, že si není jistý, ale že stěžovatel byl jediný, kdo mu danou osobu připomínal. Policista to zaznamenal jako pozitivní identifikaci. Rovněž vyšlo najevo, že zhruba od poloviny května do poloviny června došlo k poměrně rozsáhlému zneužití totožnosti oběti a jejích bankovních účtů, což bylo zjevně možné díky krádeži pošty oběti.

Stěžovatel byl následně obviněn z vraždy, krádeže vloupáním, krádeže, manipulace s odcizeným zbožím a dvou podvodů. Stíhání bylo založeno na tom, že krádež poštovních zásilek, podvod s identitou a vražda, byly související události, kterých se dopustil stěžovatel. Existovaly důkazy poukazující na účast stěžovatele při zneužití bankovních účtů, šeků a kreditních karet oběti. Vražda byla údajně spáchána, když se stěžovatel nečekaně setkal s obětí doma při krádeži pošty. Neexistoval žádný přímý důkaz prokazující podíl stěžovatele na vraždě. Příklad proti stěžovateli byl tudíž založen na nepřímých důkazech.

Stěžovatel připustil určité konkrétní transakce týkající se šeků oběti a jeho kreditní karty, u nichž existoval jasný důkaz o jeho účasti. Popřel však jakékoli další podvodné použití identity oběti nebo bankovních účtů. Pokud jde o transakce, které připustil, tvrdil, že se zapletl s některými gangstery, kteří ho přivedli k šekům a kreditní kartě. Uvedl, že s nimi spolupracoval jen proto, aby proti nim shromáždil důkazy a následně je nahlásil policii. Pojmenoval a popsal gangstery, jakož i místa, která navštěvovali. Tvrdil, že se s obětí nikdy nesetkal ani nebyl v jejím domě a že není zodpovědný za vraždu.

Před zahájením soudního řízení státní zastupitelství požadovalo, aby část řízení proběhlo neveřejně. Před soudcem proběhlo řízení částečně veřejně a částečně neveřejně. Obě strany byly přítomny v neveřejné části jednání, přičemž obhájce stěžovatele vyslechl svědky obžaloby, kteří poskytli důkazy na podporu žádosti.

Dne 15. 1. 2008 soudce nařídil, aby část důkazů navrhovaných stěžovatelem týkajících se objasnění jeho činů byla provedena neveřejně, v zájmu národní bezpečnosti a za účelem ochrany totožnosti svědka nebo jiné osoby. Vydal rozhodnutí, ve kterém vysvětlil, že má inherentní pravomoc vést jednání neveřejně, pokud to vyžadují zájmy spravedlnosti. Konstatoval, že pokud by z určitých částí řízení nebyl vyloučen tisk a veřejnost, došlo by k vážnému riziku. Zdůraznil možnost, že obžaloba by mohla případ radši vzít zpět, než aby tato rizika podstoupila. V případě vyloučení tisku a veřejnosti pro určitou část řízení soud mohl pokračovat, aniž by byla podstupována rizika za současného zachování práva na spravedlivý proces. Za těchto okolností uzavřel, že zájmy spravedlnosti vyžadují, aby z příslušných částí řízení byly tisk a veřejnost vyloučeny. Stěžovatel se proti rozhodnutí odvolal s tvrzením, že proces nemůže být spravedlivý bez přítomnosti tisku a veřejnosti. Dne 28. 1. 2008 odvolací soud usnesení potvrdil.

Soud se konal v rozmezí 28. 1. až 1. 4. 2008. Podstatou obvinění bylo, že došlo k rozsáhlému zneužití totožnosti a bankovních účtů oběti, krádeží jeho pošty z domova a že zloděj byl také vrahem. Existovaly důkazy o účasti stěžovatele na pokusech o získání a kontrolu velké finanční částky z bankovních účtů oběti. Kamerový záznam zachytil, že zaplatil ztraceným šekem na účet nepropojený s obětí a bylo prokázáno, že několikrát použil kreditní kartu oběti. Existovaly také důkazy o pokusu vypořádat se s účtem za elektřinu, které dorazily po smrti oběti, což bylo navrženo jako důkaz toho, že se pokoušel odložit objevení těla oběti za účelem pokračování v podvodných aktivitách. Jako důkaz byla připuštěna i kvalifikovaná identifikace stěžovatele poštovním doručovatelem. Státní zástupce vyzval porotu k závěru, že důkazy o výlučné účasti stěžovatele na výše uvedeném znamenaly, že musí být také vrahem.

Původně se předpokládalo, že stěžovatel předloží neveřejně pouze určité části svých důkazů souvisejících s jeho vysvětlením použití šeků a kreditních karet oběti. Nakonec však byly všechny jeho důkazy provedeny neveřejně, jelikož měl potíže s rozlišením citlivých a necitlivých aspektů svých důkazů. Stěžovatel tvrdil, že odcizený materiál mu byl dodáván gangstery. Během návrhů důkazů jmenoval tři dotčené gangstery. Neveřejně byli slyšeni i čtyři svědci navrhovaní obžalobou k vyvrácení tvrzení stěžovatele. Stěžovatel a jeho právní zástupce byli přítomni po celou dobu neveřejného řízení. Projevy právního zástupce týkající se částí důkazů stěžovatele, jejichž provedení nebylo požadováno neveřejně, byly realizovány veřejně. Pouze důkazy vztahující se k obhajobě

stěžovatele byly provedeny neveřejně.

Dne 31. 3. 2008 porota uznala stěžovatele vinným z části obžaloby, kterou mu byly kladeny za vinu konkrétní podvody. Porota však nebyla schopna dosáhnout verdiktu ohledně vraždy, vloupání a krádeže. Porota proto byla následně rozpuštěna, nicméně ještě byla mylně vyzvána, aby vydala verdikt ohledně nakládání s odcizeným zbožím, přestože stěžovatel nebyl zproštěn z krádeže vloupáním a ani krádeže. Dne 1. 4. 2008 porota uznala stěžovatele vinným z trestného činu nakládání s odcizeným zbožím.

Státní zastupitelství usilovalo o obnovu řízení ve vztahu k trestnému činu vraždy, krádeže vloupáním a krádeže. Obnovené řízení probíhalo v rozmezí 13. 10. 2008 až 16. 1. 2009.

Na počátku obnoveného řízení obhajoba argumentovala, že řízení proti stěžovateli představuje zneužití řízení s ohledem na předchozí odsouzení pro trestný čin nakládání s odcizeným zbožím, tudíž by stíhání ve zbývajících bodech bylo v rozporu s tímto verdiktem. Toto odsouzení jednoznačně znamenalo, že ho porota považovala za nevinného z krádeže nebo vloupání. Vzhledem k tomu, že vrahem měl být zloděj, odsouzení pro trestný čin nakládání s odcizeným zbožím rovněž zabraňovalo uznání viny z vraždy. Soudce žádost zamítl. Konstatoval, že skutečnost, že byl vynesena rozsudek pro trestný čin manipulace s odcizeným zbožím, nevylučuje soudní proces za vraždu a vloupání.

Dne 16. 1. 2009 byl stěžovatel uznán vinným z vraždy a vloupání. Byl odsouzen k doživotnímu vězení s minimálním trestem dvaceti let odnětí svobody na základě odsouzení za vraždu a kratšími souběžnými tresty ve vztahu k ostatním odsouzením.

Odvolání stěžovatele bylo odvolacím soudem dne 5. 10. 2010 zamítnuto. Odvolací soud připustil, že rozhodnutí o manipulaci s odcizeným zbožím nemělo být v prvním procesu přijato, jelikož nedošlo ke zproštění obžaloby z alternativních důvodů vloupání a krádeže. Bylo však zcela nemožné říci, že řízení bylo nespravedlivé nebo že bylo zneužito k opakování stíhání stěžovatele. Místo toho soud uvedl, že by bylo „v rozporu se všemi zásadami“, kdyby ho odmítli soudit, když byl zjevně důvodně stíhán a první porota nebyla schopna se dohodnout. Odsouzení pro trestný čin manipulace s odcizeným zbožím bylo proto zrušeno.

K námitce ohledně neveřejné části řízení odvolací soud zdůraznil, že převážná část řízení byla konána veřejně a že stěžovatel dokázal pojmenovat tři údajné gangstery a poskytnout spoustu identifikačních materiálů. Neveřejná část jednání byla původně naplánovaná tak, aby nepokrývala tuto část jeho důkazů, výslovně bylo stanoveno, že toto mohl slyšet kdokoli, kdo se rozhodl být u soudu. Z důvodu vlastní neschopnosti stěžovatele omezit se na tyto důkazy bylo nutné, aby všechny jeho důkazy byly provedeny neveřejně. Informace týkající se údajných gangsterů však byly k dispozici několika svědkům obžaloby, kteří vypovídali veřejně. Kromě toho učinil právní zástupce stěžovatele veřejné zahajovací prohlášení v prvním procesu, v němž uvedl osoby, o které se opírala jeho obhajoba. Ve druhém procesu zůstala možnost, jak toho dosáhnout, i když z taktických důvodů nebyla využita. Soud proto nemohl připustit, že existuje reálná možnost, že by se v případě další publicity objevily další důkazy.

Komise pro přezkum kriminálních věcí („CCRC“) postoupila případ stěžovatele zpět odvolacímu soudu na základě nových důkazů, které se objevily v případě násilné krádeže pošty ve stejné oblasti v roce posuzované vraždy. Stěžovatel před odvolacím soudem rovněž předložil důkazy o dvou dalších svědcích, kteří uvedli možné alternativní pachatele vraždy.

Dne 29. 9. 2017 bylo odvolání zamítnuto. Soud shrnul rozsáhlé důkazy, které vedly porotu k závěru, že pouze stěžovatel se dopustil nepoctivých činů a že byl zlodějem i vrahem.

V září 2013, tedy v průběhu předchozího řízení, se stěžovatel obrátil na soud, aby objasnil nebo změnil své rozhodnutí k neveřejné části jednání z roku 2008, a tím mu umožnil v písemných podáních k Soudu (ESLP) odkázat na neveřejné materiály. Právní zástupce generálního prokurátora zastupující veřejný zájem vypracoval osvědčení o imunitě veřejného zájmu podepsané státním tajemníkem pro zahraniční věci, které potvrzuje pokračující veřejný zájem, který je základem rozhodnutí o neveřejném jednání. Osvědčení bylo podpořeno uzavřeným harmonogramem, který nebyl poskytnut stěžovateli ani jeho právnímu týmu.

V rozhodnutí ze dne 27. 2. 2014 soud prvního stupně odmítl změnit rozhodnutí ohledně umožnění zpřístupnění neveřejného materiálu Soudu. Přezkoumal praxi Soudu týkající se přístupu veřejnosti k materiálům a výslechům, přičemž zvážil rozsudek Soudu ve věci Janowiec a další proti Rusku, č. 55508/07 a 29520/09, rozsudek velkého senátu 21. 10. 2013, v rozsahu, v němž se týkalo odmítnutí žalovaného státu poskytnout citlivé materiály požadované Soudem. Poznamenal, že povinnosti podle čl. 34 a 38 Úmluvy jsou pro smluvní strany závazné, a zdůraznil, že je na vládě, aby rozhodla, zda tyto povinnosti splní či nikoli. Byl toho názoru, že při uplatnění rovnováhy ve výše uvedeném rozsudku Janowiec a další, cit. výše, § 213, rovnováha jasně spočívala ve prospěch nezveřejnění: bez rozhodnutí o konání části řízení neveřejně by se mohlo stát, že by se soudní proces se stěžovatelem ohledně zvláště závažného obvinění, při kterém došlo k významnému porušení lidských práv, vůbec nekonal. Připustil, že soud by získal větší publicitu, kdyby se konal celý veřejně, avšak většina důkazů nebyla provedena neveřejně, přičemž případ a skutečnost, že část řízení bude konána neveřejně, samy o sobě vzbudily zájem tisku. Jméno stěžovatele a jména všech údajných gangsterů byla pro veřejnost přístupná. Dále konstatoval, že je nemožné si představit, že by se gangsteři přihlásili, a bylo pouhou spekulací, že by se přihlásily nějaké jiné osoby.

Stěžovatel se domáhal soudního přezkumu zamítnutí. Dne 31. 10. 2014 vrchní soud žádost zamítl a potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně.

V květnu 2015 bylo stěžovateli uděleno povolení k opravnému prostředku před Nejvyšším soudem. Dne 16. 12. 2015 bylo vydáno zamítavé rozhodnutí. Soud se nedomníval, že nezměnění rozhodnutí by nevyhnutelně porušilo čl. 34 Úmluvy, protože Soud by nemusel vyžadovat zpřístupnění za účelem posouzení stížnosti podle čl. 6 Úmluvy. Vzal v úvahu výše uvedený rozsudek Janowiec a další proti Rusku, cit. výše, § 213, a dospěl k závěru, že Soud by měl náležitě zohlednit skutečnost, že v projednávané věci vnitrostátní soudy opakovaně shledaly, že zpřístupnění citlivého materiálu by nebylo v národním zájmu, přičemž nezveřejnění by nemělo za následek nespravedlivost vůči stěžovateli.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY ZAPŘÍČINĚNÉHO ROZHODUTÍM O KONÁNÍ ČÁSTI ŘÍZENÍ NEVEŘEJNĚ
2. Stěžovatel namítal, že neveřejné provedení důkazů před soudem zapříčinilo nespravedlivý proces, zejména proto, že tím bylo ohroženo jeho právo na obhajobu a narušilo vnímání svědků v rozporu s čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d), které zní v relevantní části takto:

„1. Při rozhodování o ... jakémkoli trestním obvinění, které je proti němu vzneseno, má každý právo na spravedlivé a veřejné řízení. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků, anebo v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti.

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:
4. vyslýchat nebo dát vyslýchat svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě;“
5. K věci samé
6. Stěžovatel tvrdil, že povaha a okolnosti řízení proti němu včetně jeho obhajoby byly takové, že kdyby dotčené důkazy byly provedeny veřejně, řízení by bylo významně medializováno. To by mohlo vést další svědky podporující jeho obhajobu k přihlášení, čímž by byli svědci obžaloby podrobena veřejné kontrole. Existovala tak reálná možnost, že by se přihlásili svědci, kteří by dokázali jeho obhajobu. Výskyt dalších dvou svědků v roce 2017 po pokračující medializaci případu podpořil tvrzení, že neveřejná povaha soudního řízení zabránila svědkům v přihlášení. Obhajoba tak byla narušena, neboť nemohla obvinění zpochybnit a předložit alternativní vysvětlení. Vzhledem k tomu, že jinak byl případ veden veřejně, svědci navrhovaní obhajobou nemohli být vyslechnuti za stejných podmínek jako svědci obžaloby, čímž došlo k porušení zásady rovnosti zbraní. Stěžovatel rovněž namítal, že rozhodnutím o neveřejné části jednání mu bylo zakázáno předložit materiál, který by měl zásadní informační hodnotu při posouzení čl. 6 Úmluvy Soudem.
7. Vláda považovala tvrzení, podle kterého byla obrana stěžovatele jakýmkoli způsobem dotčena rozhodnutím ponechat část řízení neveřejným, za vyvrácené. Zdůraznila, že samotné rozhodnutí bylo zákonné, že vyloučení tisku a veřejnosti bylo v souladu s podmínkami uvedenými v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, že obhajoba si byla plně vědoma důvodů, které vedly k vydání rozhodnutí, přičemž rozhodnutí bylo přezkoumáno odvolacím soudem. Argument žalobce, že pokud by bylo řízení veřejné, přišlo by více svědků, byl přinejlepším vysoce spekulativní. Ústřední témata obhajoby stěžovatele byla prezentována veřejně a odvolací soud přezkoumal spravedlivost procesu.
8. Vláda neakceptovala, že vyloučení tisku a veřejnosti mělo jakýkoli vliv na podmínky, za nichž byli svědci vyslýcháni. Stěžovatel měl právo na to, aby svědci byli vyslechnuti jeho právním zástupcem obvyklým způsobem, bylo jim dovoleno poskytovat přípustné důkazy a byli podrobena obvyklému křížovému výslechu. Proces, kterým porota obdržela důkazy od obžaloby a od svědků obhajoby, byl zcela stejný.

Posouzení Soudem

1. a) Obecné zásady
2. Jak Soud opakovaně vysvětlil, veřejná povaha soudního řízení požadovaná v čl. 6 odst. 1 Úmluvy chrání účastníky řízení před výkonem spravedlnosti v tajnosti a bez veřejné kontroly. Je to jeden z prostředků, kterým lze udržet důvěru v soudy. Zviditelněním výkonu spravedlnosti a publicitou se přispívá k dosažení spravedlivého procesu (viz *Martinie proti Francii*, č. 58675/00, rozsudek velkého senátu ze dne 12. 4. 2006, § 39; a *Diennet proti Francii*, č. 18160/91, rozsudek ze dne 26. 9. 1995, § 33). V trestním řízení se vysoká publicita očekává (*Belashev proti Rusku*, č. 28617/03, rozsudek ze dne 4. 12. 2008, § 79).
3. Článek 6 odst. 1 Úmluvy nicméně nezakazuje soudům odchýlit se od požadavku konat jednání veřejně, pokud to zvláštní okolnosti případu odůvodňují. Výslovně umožňuje vyloučit tisk a veřejnost z celého procesu nebo jeho části v zájmu morálky, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, pokud to vyžadují zájmy mladistvých nebo ochrana soukromého života stran anebo pokud by podle názoru soudu za zvláštních okolností publicita poškodila zájmy spravedlnosti, avšak pouze v míře nezbytně nutné.
4. V praxi Soud při výkladu práva na veřejné projednání použil test přísné nezbytnosti bez ohledu na zdůvodnění nedostatečné publicity (viz například *Diennet*, § 34, *Martinie*, § 40, a *Belashev*, § 83, všechny citovány výše). Před vyloučením veřejnosti z trestního řízení tudíž vnitrostátní soud musí učinit konkrétní zjištění, že vyloučení je nezbytné k ochraně přesvědčivého veřejného zájmu, a musí omezit utajení v rozsahu nezbytném k zachování tohoto zájmu (viz

výše uvedený rozsudek Belashev, § 83).

5. Obvyklým přístupem Soudu v takovýchto případech je analyzovat důvody rozhodnutí o neveřejném jednání a posoudit s ohledem na skutkové okolnosti případu, zda se tyto důvody jeví být odůvodněné. Uplatnění testu přísné nezbytnosti však může představovat zvláštní výzvy, jestli se důvod uplatňovaný pro neveřejnou část jednání soudu týká národní bezpečnosti. Citlivá povaha obav o národní bezpečnost znamená, že samotné důvody vyloučení veřejnosti mohou podléhat ujednání o zachování důvěrnosti a dotčené vlády se mohou zdráhat sdělit podrobnosti Soudu. Takové citlivé informace jsou v zásadě legitimní a Soud je připraven přijmout opatření nezbytná k ochraně tajných informací zveřejněných stranami v rámci projednávaného řízení. V některých případech však mohou být i tyto záruky důvěrnosti považovány za nedostatečné ke zmírnění rizika vážného poškození základních národních zájmů v případě zveřejnění informací. Může tedy nastat, stejně jako v projednávané věci, že Soud je požádán, aby posoudil, zda vyloučení veřejnosti a tisku splnilo kritérium přísné nezbytnosti, aniž by sám měl přístup k materiálům, na jejichž základě bylo toto posouzení provedeno na vnitrostátní úrovni.
6. Soud nemá dostatečné podklady pro zpochybnění rozhodnutí vnitrostátních orgánů, podle kterého vyvstávají úvahy o národní bezpečnosti (výše citovaný rozsudek Janowiec a další, § 213). I když však jde o národní bezpečnost, musí být opatření ovlivňující základní lidská práva předmětem určité formy sporného řízení před nezávislým orgánem příslušným k přezkumu důvodů tohoto rozhodnutí. V případech, kdy Soud nemá přehled o materiálu národní bezpečnosti, na kterém jsou založena rozhodnutí omezující lidská práva, přezkoumává vnitrostátní řízení k zajištění, že obsahovalo přiměřené záruky na ochranu zájmů dotčené osoby (viz, *mutatis mutandis*, Janowiec a další, cit. výše, § 213; Fitt proti Spojenému království, č. 29777/96, rozsudek velkého senátu ze dne 16. 2. 2000, § 46; a Regner proti České republice, č. 35289/11, rozsudek velkého senátu ze dne 19. 9. 2017, § 149).
7. Při přezkumu, zda rozhodnutí o neveřejném trestním řízení je slučitelné s právem na veřejné projednání podle čl. 6 Úmluvy, je rovněž relevantní, zda jsou důvody veřejného zájmu vyváženy potřebou otevřenosti, zda byly veškeré důkazy předneseny obhajobě a zda bylo řízení jako celek spravedlivé (viz Welke a Białek proti Polsku, č. 15924/05, rozsudek ze dne 1. 3. 2011, § 77).
8. b) Aplikace těchto zásad na projednávaný případ
9. V projednávané věci z rozhodnutí vyplývá, že neveřejná část řízení proti stěžovateli byla založena na národní bezpečnosti. Kvůli těmto obavám o národní bezpečnost však nebylo Soudu poskytnuto podrobné odůvodnění rozhodnutí. Vnitrostátní rozhodovací postup proto nabývá zvláštní důležitosti (viz odstavec 56 výše).
10. Je pozoruhodné, že stěžovatel byl od počátku plně zapojen do řízení, které vedlo k vydání rozhodnutí ke konání části řízení neveřejně. Jemu a jeho právnímu týmu byly sděleny všechny důkazy týkající se důvodů žádosti. Účastnil se jednání v této věci před soudcem, přičemž jeho obhájce mohl vznést námitku proti žádosti a provést křížový výslech svědků obžaloby.
11. Soudce při schválení žádosti státního zástupce pečlivě vyvážil potřebu otevřenosti vůči ohroženým zájmům národní bezpečnosti. Zdůraznil, že zájmy spravedlnosti by nikdy nemohly ospravedlnit rozhodnutí o neveřejném procesu, pokud by výsledný proces nebyl spravedlivý. Rozhodnutí vydal až poté, co se přesvědčil, že stěžovatel přesto může mít spravedlivý proces. Stěžovatel měl přístup k utajenému rozhodnutí soudce prvního stupně s úplným vysvětlením, proč bylo rozhodnuto, že by se část jednání měla konat neveřejně.
12. Rozhodnutí umožnit část obhajoby neveřejně bylo přezkoumáno v rámci opravného prostředku, nejprve v rámci mezitímního opravného prostředku v roce 2008 a znovu v roce 2010 již výslovně z hlediska toho, zda bylo řízení nespravedlivé. Odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně a zdůraznil, že ve výsledku nedošlo k žádné nespravedlnosti v řízení. Za zmínku stojí také to, že odůvodnění a nutnost zachování důvěrnosti materiálu byly znovu zváženy o několik let později, když byl soud v řízení stěžovatelem požádán, aby objasnil nebo

pozměnil jeho rozhodnutí, aby bylo možné v tomto řízení poskytnout informace Soudu. Není tedy pochyb o tom, že důvody národní bezpečnosti, potřeba mlčenlivosti, zákonnost přijatých rozhodnutí a dopad na spravedlivost procesu stěžovatele byly několikrát přísně a nezávisle přezkoumány soudem.

13. Je rovněž důležité, že rozhodnutí k neveřejné části jednání bylo omezeno v rozsahu nezbytném k ochraně dotčených zájmů a vztahovalo se pouze na konkrétní část obhajoby stěžovatele. Převážná většina soudního procesu včetně provedení všech důkazů navrhovaných v obžalobě se konala veřejně (srov. Belashev, cit. výše).
14. Před Soudem stěžovatel uvádí dva konkrétní důvody, pro které bylo podle něj řízení vyneseno rozhodnutí o neveřejném jednání nespravedlivé. Jednak to byla ztracená příležitost získání svědků obhajoby podporujících jeho verzi událostí nebo k předložení důkazů bezúhonnosti a jednak rozdílné postavení svědků obhajoby a obžaloby, jelikož svědci obhajoby byli vyslýcháni neveřejně.
15. Pokud jde o tvrzení, že další svědci by předložili důkazy, které by mohly podstatně pomoci při obhajobě, Soud souhlasí s vnitrostátními soudy, že se jedná pouze o spekulaci. Převážná část soudního procesu probíhala veřejně, přičemž procesu se dostalo velké publicity, v neposlední řadě kvůli neobvyklému rozhodnutí uchovat část jednání v soukromí. Obecná část obhajoby stěžovatele byla rovněž veřejná a informace, které byly veřejně dostupné, byly více než dostačující k tomu, aby umožnily přihlášení osob, které o stěžovateli věděly, že měl obdržet ukradené věci od jmenovaných gangsterů, nebo informace o samotných údajných gangsterech. Zdá se, že navzdory další publicitě vzniklé při druhém odvolání stěžovatele v roce 2017 se žádní svědci nepřihlásili. Ze stejných důvodů nemohla mít malá část soudního jednání provedeného neveřejně žádný představitelný dopad na přihlášení dalších svědků obhajoby.
16. Soud dále nesouhlasí s tím, že rozhodnutí mělo jakýkoli vliv na schopnost stěžovatele vyslýchat svědky obžaloby. Způsob, jakým od nich byly důkazy získány a následně předloženy porotě, byl zcela stejný jako u všech ostatních svědků daného případu. Stěžovatel nevysvětlil, jak by přítomnost nebo nepřítomnost tisku a veřejnosti v soudní síni mohla mít nějaký vliv na výpovědi svědků.
17. Soud bere na vědomí argument stěžovatele prezentovaný v jeho vyjádření ze dne 23. 11. 2018, podle kterého mu bylo z důvodu nařízení zakazujícího zveřejnění neveřejného materiálu zabráněno v jeho poskytnutí, který by měl zásadní informační hodnotu pro posouzení těchto otázek Soudem. Je však zarážející, že v těchto vyjádřeních neuvádí žádné věcné argumenty, pokud jde o jeho stížnosti na spravedlivost jeho trestního řízení.
18. Soud uzavírá, že žádost ke konání části procesu stěžovatele neveřejně byla podrobena důkladnému a nezávislému přezkumu na vnitrostátní úrovni. Stěžovatel se plně účastnil všech přezkumných řízení a několikrát bylo podrobně zkoumáno odůvodnění, proč byla část řízení neveřejná. Samotné rozhodnutí mělo omezený rozsah a před stěžovatelem nebyly zadrženy žádné důkazy obžaloby ani důkazy podporující žádost o neveřejné jednání. Stěžovatel mohl podrobit křížovému výslechu všechny svědky obžaloby. Nic nenasvědčuje tomu, že by rozhodnutí vedlo k jakékoliv nespravedlivosti vůči stěžovateli během soudního řízení.
19. V tomto ohledu tedy nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 nebo odst. 3 písm. d) Úmluvy.

20. K DALŠÍMU TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY

21. K procesu se stěžovatelem

22. Stěžovatel tvrdil, že obnova řízení k bodu 1-3 obžaloby (vražda, vloupání a krádež) byla zneužitím procesu a porušením zásady autrefois acquit (poznámka: jedná se o zásadu angloamerického právního systému, která je obdobná zásadě ne bis in idem, tedy zákazu nového stíhání obviněného pro týž skutek) ve světle jeho předchozího odsouzení v bodě 4 obžaloby (manipulace s ukradeným zbožím). Dále tvrdil, že přijetí důkazu identifikace provedené s poštovním doručovatelem ho v očích poroty nespravedlivě poškodilo a že nespravedlnost nemohla být adekvátně napravena křížovým výslechem. Nakonec tvrdil, že jeho proces byl nespravedlivý, protože jeho odsouzení bylo založeno na nepřímých důkazech.

Opětovně uvedl, že mu bylo zakázáno předložit neveřejný materiál, který by měl zásadní informační hodnotu pro posouzení těchto otázek Soudem.

...

72. Pokud jde o podstatu stížností, je zřejmé, že porota v prvním procesu nebyla schopna dosáhnout výroku o vině nebo nevině k bodům 1-3 obžaloby. V době, kdy byl zahájen druhý proces, nebyl tedy stěžovatel z těchto bodů obžaloby osvobozen. Pokud má žalobce za to, že jeho odsouzení pro bod 4 obžaloby nebylo slučitelné s jeho pozdějšími odsouzeními pro body 1 a 2 obžaloby, Soud poznamenává, že dřívější odsouzení zrušil odvolací soud v roce 2010.
73. Pokud jde o důkazy, v zásadě není úkolem Soudu určit, zda mohou být přípustné určité druhy důkazů (viz Ibrahim a další proti Spojenému království, č. 50541/08 a 3 další, rozsudek velkého senátu ze dne 13. 9. 2016, § 254). Připuštění kvalifikované identifikace poštovním doručovatelem nepředstavuje pouze z důvodu, že se jednalo o identifikaci kvalifikovanou, žádnou vadu v souvislosti s čl. 6 Úmluvy. Otázkou tak je, zda bylo řízení jako celek spravedlivé. V tomto ohledu Soud poznamenává, že porota byla informována o rozsahu identifikace poštovním doručovatelem a že shrnutí soudce jasně zdůraznilo jeho omezení s odkazem na dřívější popis poskytovaný poštovním doručovatelem a jeho nekonzistenci v některých ohledech k stěžovatelovým rysům. Nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovatel nemohl zpochybnit tyto důkazy.
74. Soudnímu dvoru rovněž nepřísluší konstatovat, zda důkazy jako celek byly dostatečné pro odsouzení k obvinění z vraždy. Soud není odvolacím soudem vnitrostátních soudů a není jeho funkcí zabývat se skutkovými nebo právními omyly, kterých se údajně dopustil vnitrostátní soud, ledaže by mohly porušit práva a svobody chráněné Úmluvou (viz Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku, č. 55391/13 a 2 další, rozsudek velkého senátu ze dne 6. 11. 2018, § 186). Stěžovatel před Soudem nezpochybňuje kvalitu ani spolehlivost důkazů podporujících obžalobu, ani nenaznačuje, že nebyl schopen zpochybnit jejich pravost nebo se postavit proti jejich použití během soudního řízení. Právní zástupce stěžovatele připustil, že důkazy spojující stěžovatele s podvodem byly „přesvědčivé“. Při posuzování toho, zda v roce 2017 nové důkazy učinily odsouzení žalobce nejistým, odvolací soud znovu zdůraznil sílu a dostatečnost důkazů ve věci. Zejména zdůraznil „jedinečnou a osobní spojitost“ mezi stěžovatelem a smrtí pana A. C., prokázanou důkazy provedenými soudem.
75. Za těchto okolností stěžovatel neuvádí žádnou prokazatelnou námitku k nespravedlnosti vyplývající z obnovy řízení k bodu 1-3 obžaloby, z připuštění kvalifikovaných důkazů o totožnosti nebo nepřímé povahy případu, který byl proti němu vznesen, pokud jde o obvinění z vraždy. Tyto námitky jsou proto zjevně neopodstatněné a musí být zamítnuty v souladu s čl. 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.
76. K odvolacímu řízení z roku 2017
77. Ve svém vyjádření ze dne 23. 11. 2018 stěžovatel uplatnil výhrady k odvolacímu řízení z roku 2017, ve kterém dle něj došlo k porušení jeho práv podle čl. 6 Úmluvy. Vláda tvrdila, že stížnost byla nepřipustná z důvodu nedodržení čl. 35 odst. 1 Úmluvy.
78. I když stěžovateli nic nebrání v podání nové stížnosti v průběhu řízení před Soudem, musí taková stížnost, stejně jako každá jiná, splňovat požadavky na přípustnost (Radomilja a další proti Chorvatsku, č. 37685/10 a 22768/12, rozsudek velkého senátu ze dne 20. 3. 2018, § 135).
79. Pokud se stěžovatel domáhal toho, aby v průběhu svých písemných podání z listopadu 2018 předložil Soudu stížnost týkající se odvolacího řízení z roku 2017, byla stížnost podána opožděně, protože odvolání bylo zamítnuto dne 23. 9. 2017. Proto je nepřipustné pro nedodržení šestiměsíční lhůty stanovené v čl. 35 odst. 1 Úmluvy.

III. K ÚDAJNÉ PŘEKÁŽCE PRÁVA INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOSTI DLE ČLÁNKU 34 ÚMLUVY

79. Ve svém písemném vyjádření před Soudem ze dne 23. 11. 2018 stěžovatel uvedl, že jednání

vlády a vnitrostátních soudů spočívající v odmítnutí a zákazu zveřejnění neveřejného materiálu zasahuje do jeho práv podle čl. 34 Úmluvy. Požádal o prohlášení, že byla porušena jeho práva vyplývající z Úmluvy, protože tyto kroky bránily účinnému výkonu jeho stížnostního práva u Soudu. Vláda se k tomuto tvrzení přímo nevyjádřila.

80. Soud opakuje, že na základě čl. 34 Úmluvy se smluvní státy zavazují, že se zdrží veškerých činů nebo opomenutí, které by mohly bránit účinnému výkonu práva na individuální stížnost. Neschopnost smluvní strany pomáhat Soudu při zkoumání všech okolností týkajících se případu, zejména pokud nepředloží důkazy, které Soud považuje za zásadní pro jeho úlohu, může být v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z tohoto článku (viz Janowiec a další, citovaný výše, § 209).
81. V projednávané věci Soud poté, co byl vyzván stěžovatelem, aby si vyžádal neveřejné materiály podle čl. 38 Úmluvy, toto odmítl. Skutečnost, že navzdory výzvě stěžovatele nebyl ze strany Soudu podán žádný požadavek na konkrétní dokumenty, bude ve většině případů fatální pro související tvrzení o nesplnění povinností podle čl. 34 Úmluvy.
82. V každém případě, jak vysvětlil Soud ve výše uvedeném rozsudku Janowiec a další, cit. výše, § 214, i kdyby byla taková žádost podána a zamítnuta, nemusí nutně dojít k nesplnění povinností podle čl. 34 Úmluvy, pokud opatření ovlivňující základní lidská práva byla předmětem určité formy sporného řízení před nezávislým orgánem příslušným k přezkumu důvodů rozhodnutí a příslušných důkazů. V projednávaném případě, jak je vysvětleno výše, rozhodnutí o konání části soudního řízení neveřejně tento požadavek splnilo. Rozhodnutí zachovat důvěrnou povahu neveřejného materiálu ve vztahu k řízení před Soudem bylo přezkoumáno v řízeních, kterých se stěžovatel účastnil, na třech úrovních jurisdikce. Soudy vynesly rozhodnutí, v nichž jasně vysvětlily, proč by materiál měl zůstat důvěrný a proč nepovažovaly za vhodné změnit rozhodnutí o zpřístupnění informací Soudu. Je zjevné, že na rozdíl od případu Janowiec existoval smysluplný nezávislý přezkum tvrzeného základu ohledně přetrvávající potřeby k zachování důvěrnosti.
83. S ohledem na výše uvedené Soud konstatuje, že žalovaný stát neselhal v plnění povinností, které pro něj vyplývají z čl. 34 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Deklaruje stížnost týkající se rozhodnutí o konání části řízení neveřejně a jeho dopadu na spravedlivost procesu za přípustnou a ve zbývajících částech za nepřípustnou;
2. Prohlašuje, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy;
3. Prohlašuje, že žalovaný stát neselhal v dodržení povinností podle čl. 34 Úmluvy;

(Zpracovali JUDr. Antonín Draštík a JUDr. Adrian Matúš)